

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

ЗВІТ

**про результати відвідування
комунальної установи «Базалійський будинок-інтернат для громадян
похилого віку та осіб з інвалідністю»**

21.06.2023

місто Хмельницький, 2023 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19', 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.06.2023 групою НПМ здійснено відвідування комунальної установи «Базалійський будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю». Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

ШЕЙГЕЦ Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

ОСЕРЕДЧУК Ольга Михайлівна, представник громадської організації. Комунальна установа «Базалійський будинок - інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю» знаходиться за адресою: вул. Свободи, 54, смт. Базалія, Хмельницький район, Хмельницька обл., 30650.

Керівник установи: Коломійчук Алла Олексіївна.

Попереднє відвідування установи групою НПМ не здійснювалось.

Базалійський будинок – інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (далі – заклад, будинок-інтернат) розпочав свою діяльність у 1992 році на базі місцевої лікарні, як палати сестринського догляду за самотніми особами похилого віку та особами з інвалідністю району, що потребували стороннього догляду.

Відповідно до Статуту будинку – інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, який затверджений розпорядженням голови Хмельницької обласної ради від 04.08.2021 за №178/2021-о, є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворений для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів.

Штатна чисельність працівників будинку-інтернату складає 28,25 штатних одиниць, з них: лікарів і медичного персоналу – 3,50 штатних одиниці (лікар загальної практики сімейної медицини – 0,5 ставки; завідувач відділенням – 1 ставка, сестра медична – 1,5 ставки; медична сестра з дієтичного харчування – 0,50 ставки); 7 штатні одиниці – молодшого медичного персоналу.

Будинок-інтернат розрахований на 51 ліжко-місце. На день відвідування у закладі перебувало 48 підопічних, з них 12 тимчасово переміщених осіб з районів активних бойових дій, які отримали статус внутрішньо переміщених осіб. За віковою категорією у закладі проживає 9 осіб у віці від 35 до 60 років; 9 осіб - у віці від 60 до 70 років; 8 - у віці від 70 до 90 років, з них: 26 осіб з інвалідністю (І групи -10 осіб; II-11 осіб; III групи – 5 осіб).

Відповідно до індивідуальних планів реабілітації підопічні з інвалідністю забезпечені технічними та іншими засобами реабілітації, які поновлюються згідно із термінів експлуатації, а також забезпечені спеціальними засобами для догляду.

Підопічні проживають в одноповерховому житловому корпусі. Санітарний стан житлових кімнат, постільної білизни, одягу підопічних задовільний, кімнати освітлені. В житловому корпусі також розміщено медичний кабінет та їдальню.

У закладі облаштовано кімнату відпочинку, в якій підопічні проводять своє дозвілля: дивляться телевізор, грають у настільні ігри, а також проводяться різноманітні заходи.

В умовах воєнного стану будинок-інтернат має достатній запас продуктів харчування та миючих засобів.

Згідно із актом оцінки об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття від 23.05.2023, затвердженим головним інспектором відділу ЗНС Хмельницького районного управління ГУ ДНСНС України у Хмельницькій області у закладі облаштовано підвальне приміщення, яке включено до фонду захисних споруд і рекомендовано до використання для укриття населення як найпростіше укриття.

Заклад отримує гуманітарну допомогу, в тому числі продукти харчування. Дана допомога документально обліковується.

Проведено особисте конфіденційне спілкування з 42 підопічними та 8 працівниками закладу. Скарг від підопічних на жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання з боку персоналу до них не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Порухення права на достатній життєвий рівень, приватність та повагу до гідності (статті 28, 48 Конституції України)

Виявлено порушення норми площ житлових кімнат, які передбачені у пункті 6.1.2.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення», а саме: площа житлової кімнати №8 у закладі не відповідає допустимій площі житлової кімнати у відділенні для лежачих хворих із розрахунку не менше 8 м² на людину.

Недостатня кількість меблів. Відповідно до наказу Мінсополітики від 19.08.2015 № 857 «Про затвердження мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування» стільців, столів (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення» в кожного підопічного має бути ліжко (за потреби функціональне), приліжкова тумбочка, а також 1 стілець

твердий для 1 підопічного. Утім, у кімнаті №8 спальне місце підопічного облаштовано на дивані (фото1).

Під час моніторингу харчоблоку було виявлено ряд порушень санітарних вимог, зокрема: в холодильних камерах наявні продукти харчування, в тому числі заморожені м'ясні продукти, без відповідного стікерування та терміну придатності. Крупи зберігаються у відповідних контейнерах, проте також не стікеровані (фото 2).

Виявлено порушення правил товарного сусідства на зберігання харчових продуктів у холодильних камерах – м'ясні вироби зберігаються в одному відсіку із молочними продуктами (фото 3).

2. Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

Відповідно до вимог Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 2 вересня 2020 р. № 772 (далі – Типове положення), медичне обслуговування здійснюється шляхом провадження господарської діяльності з медичної практики або укладення договорів із закладами охорони здоров'я та/або фізичними особами - підприємцями, що отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики

Заклад не має ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики. Водночас, станом на момент візиту керівництвом закладу вживаються заходи щодо підготовки відповідних документів на отримання відповідної ліцензії. Разом з тим, 01.01.2023 закладом укладено договір про надання медичних послуг за №215 із комунальним некомерційним підприємством «Теофіпольська багатопрофільна лікарня».

У медичній частині закладу виявлені медикаменти термін придатності яких минув (фото 4).

Медична документація ведеться з порушенням вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування», зокрема, у закладі ведуться застарілі зразки первинної медичної документації «Історія хвороби».

Не ведеться первинна облікова документація №003-4/о «Листок лікарських призначень», що не дає можливості відслідкувати належне спостереження за станом здоров'я підопічних та організацією надання їм медичної допомоги, відповідно до Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198.

У закладі перебувають підопічні, які потребують санації ротової порожнини а також проведення зубопротезування.

Групою НПМ виявлено підопічного Н.В. із вестибуло-атактичними розладами, вираженим астеноневротичним синдромом, когнітивними порушеннями. Зі слів підопічного, після перенесеного інсульту він потребує фізичної реабілітації, яка не може бути забезпечена йому у закладі.

Згідно із вимогами пункту 24 Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 78 Охорона здоров'я), який затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я від 29.03.2002 за №117, сестра медична здійснює професійну діяльність під керівництвом лікаря; проводить прості діагностичні, лікувальні і фізіотерапевтичні процедури; застосовує лікарські засоби для зовнішнього, ентерального і парентерального введення в організм пацієнта. Утім, медична сестра закладу, самотійно, без контролю та призначень лікаря видає медичні лікарські засоби підопічним, що є неприпустимим та суперечить її посадовим обов'язкам. Так, станом на день моніторингу групою НПМ було встановлено, що підопічні закладу отримали наступні медичні препарати без лікарського призначення: Д.Л. отримала – фуросиміт; К.П. – центропіл; Л.О. отримала – фармодепін та ібупрофен. Дані призначення не зафіксовані у журналі «назначення лікаря», який ведеться у закладі.

У 2022 та, станом на момент відвідування, у 2023 роках у закладі не було організовано проведення комплексних медичних оглядів підопічних. Згідно із відомостями медичної документації, огляди проводились тільки штатним лікарем загальної практики-сімейної медицини закладу. Утім, під час написання звіту керівником закладу, листом від 26.06.2023 за №239, із наданням підтверджуючих документів, було поінформовано, що на підставі наказу від 23.06.2023 за №63 у закладі було організовано проведення комплексного медичного огляду підопічних спеціалістами: хірургом, офтальмологом, отоларингологом, психоневрологом, дерматологом, стоматологом, ендокринологом, терапевтом, акушером-гінекологом, про що складено відповідний підсумковий акт від 23.06.2023.

3. Інші порушення.

До посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу закладу не внесена заборона катування відповідно до вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Також відсутні програми підготовки персоналу, куди має бути внесена інформація про права осіб з інвалідністю, навчання щодо застосування фізичного обмеження, заборону катувань та інших видів неналежного поводження.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Хмельницька обласна військова адміністрація:

Забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних.

Комунальна установа «Базалійський будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю»:

1. Забезпечити дотримання у закладі прав підопічних на достатній життєвий рівень, що включає гідні умови проживання (заміна дивану).

2. Усунути наявні порушення вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах у відділенні для лежачих хворих.

3. Усунути порушення санітарно-гігієнічних вимог в роботі харчоблоку.

4. Забезпечити систематичний контроль за термінами зберігання продуктів харчування.

5. Вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики.

6. Забезпечити належне ведення медичної документації підопічних відповідно до вимог відомчих нормативних актів Міністерства охорони здоров'я України.

7. Визначити потребу та вжити заходів щодо зубопротезування підопічних закладу.

8. Організувати проведення фізичної реабілітації підопічного Н.В. з огляду на його когнітивні порушення.

9. Забезпечити контроль за термінами придатності лікарських препаратів.

10. Вжити невідкладних заходів до усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у закладі, на медичну допомогу та належні умови утримання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини

Оксана ШЕЙГЕЦ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

